

Konferencia krajín troch morí

V dňoch 11. a 12. decembra 2018 sa v Rumunsku uskutočnilo rokovanie agrárnych samospráv krajín Troch morí. Najvyšší predstavitelia samospráv z Bulharska, Českej republiky, Maďarska, Litvy, Poľska, Rumunska a Slovenska sa stretli, aby rokovali o prioritách poľnohospodárov, ktorých zastupujú. Na rokovaní vystúpil aj minister poľnohospodárstva Rumunska Petre Daea, ktorý bude od januára 2019 predsedom Rady ministrov poľnohospodárstva v EÚ a tiež predsedníčka poľnohospodárskeho výboru rumunského parlamentu.

V prvý rokovací deň zástupcovia agrárnych samospráv predstavili pozície svojich organizácií k Spoločnej poľnohospodárskej politike po roku 2020 (ďalej SPP). Druhý deň rokovania bol zameraný na diskusiu k návrhu spoločného vyhlásenia k budúcej SPP. Rokovania viedol prezident rumunskej samosprávnej organizácie LAPAR Laurentiu Baciú. Upozornil, že je dôležité, aby agrárne samosprávy mali rovnaké záujmy a rovnaké pozície. Len spoločným úsilím je možné presadiť priority poľnohospodárov.

Zdeněk Jandejsek, prezident Agrárnej komory ČR, zdôraznil, že rokovanie samospráv v Bukurešti je práve v tomto čase veľmi dôležité. Po 15 rokoch členstva v EÚ nové členské štáty stále čelia mnohým problémom, ktoré vznikli z dôvodu rozdielných podmienok pri vstupe. V SPP nie je zmienka o konkurencieschopnosti EÚ voči celému svetu. Zdeněk Jandejsek tiež upozornil, že poľnohospodárska politika nerieši rozdiely v štátnej pomoci, ktoré vytvárajú nerovnosť na spoločnom trhu EÚ. Vyzval zástupcov, aby porovnali vývoj poľnohospodárstva v roku 1990 a 2017. V SR v tomto období klesli počty hospodárskych zvierat, súbežne s tým vzrástli úžitkové parametre, ktoré sú v mnohých sektoroch vynikajúce. Napriek tomu na trhu a v obchodných reťazcoch je nižší podiel domácej produkcie. Zmenil sa o výške národných dotácií v starých členských krajinách, ktoré sú niekoľkokrát vyššie. Pre budúcnosť EÚ je zásadné, aby dokázala konkurovať USA, Číne a iným vyspelým krajinám, a nie aby členské štáty súťažili medzi sebou.

Wiktor Szmulewicz z Poľska uviedol, že od čias, keď sme sa stali členmi, došlo v Únii k určitému progresu, avšak stále porovnávame nové a staré členské štáty. Medzi štátmi by však nemali existovať rozdiely. Štandard v našich krajinách sa zmenil, ale stále nie je dosiahnutá rovnaká úroveň. Poľský prezident komory zdôraznil, že v novom programovacom období je nutné riešiť problémy, s ktorými

sa poľnohospodári stretávajú už v súčasnosti. Navrhol preto, aby na nasledujúce stretnutie boli pozvaní aj kolegovia z Nemecka, Francúzska či iných členských štátov.

Predseda Slovenskej poľnohospodárskej a potravinárskej komory Emil Macho upozornil na rokovanie premiérov kohéznych krajín, ktoré sa uskutočnilo 29. novembra 2018 v Bratislave. Premiéri podpísali spoločnú deklaráciu, v ktorej podporili financovanie SPP po roku 2020 na úrovni programovacieho obdobia 2014-2020. Predseda SPPK uviedol, že je potrebné nekonkurovať si v Európe, ale mať spoločný jednotný trh, či jednotné podmienky. Podporil vyjadrenie prezidenta AK ČR, aby štáty v Európe nesúťažili medzi sebou.

Bulharský predseda Kostadin Kostadinov zdôraznil, že politika potrebuje dostatočné financovanie, a tak v deklarácii je nutné zdôrazniť rozpočet. Zastropovanie, resp. jeho odmietnutie je dôležité pre Bulharsko, rovnako ako pre Rumunsko. Zmienil sa o strategických plánoch, pričom zdôraznil, že najbližšie zasadnutie krajín Troch morí bude vo februári 2019 v Sofii. Podporil návrh, že na stretnutí by mali byť aj zástupcovia Nemecka i Francúzska.

Balázs Szabó, zástupca Maďarskej agrárnej komory, podporil silný rozpočet. K otázke zastropovania nesúhlasil s odmietnutím stropovania, ale súhlasil s dobrovoľným zavedením stropovania, o ktorom by mal rozhodnúť členský štát po zvážení vlastných podmienok.

Laurentiu Baciú na záver zhrnul požiadavky zástupcov agrárnych samospráv. Zástupcovia všetkých delegácií sa zhodli na potrebe riešiť spoločne svoje požiadavky na SPP po roku 2020. Rozhodnutia nie sú vždy prijaté v súlade so skutočnou situáciou. Poľnohospodárska politika vznikla v prvom rade pre bezpečnosť potravín, resp. pre zabezpečenie obyvateľov Únie potravinami. Nové členské štáty majú iné podmienky ako staré členské krajiny. Dotácie, hlavne národné, sú výrazne nižšie a je ťažké držať krok so starými štátmi. O našej budúcnosti nemôžu rozhodovať iní, preto požadujeme rovnaké podmienky. Máme spoločnú víziu, spoločný záujem, spoločné požiadavky.

Výsledkom diskusie bolo podpísanie spoločného vyhlásenia.

Vyhlásenie k budúcej Spoločnej poľnohospodárskej politike EÚ (SPP) Bukurešť, 12. decembra 2018

My, zástupcovia poľnohospodárskych komôr organizácie Krajín troch morí - Bulharsko, Česká republika, Maďarsko Litva, Poľsko, Rumunsko a Slovenská republika, sme diskutovali o pripravovanej Spoločnej poľnohospodárskej politike a podpísali toto vyhlásenie s nasledujúcim obsahom:

1) Rozpočet

Rozpočet SPP na roky 2021 až 2027 by sa mal udržať aspoň na úrovni súčasného rozpočtu vrátane fondov na rozvoj vidieka. Je potrebné zosúladiť rozsah štátnej pomoci v celej EÚ s cieľom zabezpečiť spravodlivé podmienky medzi všetkými členskými štátmi.

2) KONVERGENCIA

Spravodlivejšia SPP predstavuje úplnú konvergenciu priamych platieb, čo je jeden z najdôležitejších nástrojov rovnosti všetkých poľnohospodárov. Mali by byť financované tými členskými štátmi, ktoré do roku 2027 majú priame platby nad priemerom EÚ. Historické referencie pre kvalifikáciu platieb viedli k výraznému rozdielu v úrovni priamych platieb medzi členskými štátmi.

3) STROPOVANIE

SPP musí byť považovaná za hospodársku politiku, ktorá zabezpečuje potravinovú a nie sociálnu bezpečnosť. Stanovenie stropu platieb je v rozpore s konkurencieschopnosťou, svetovými hospodárskymi trendmi a základnými hospodárskymi pravidlami. Bude odrádzať úspešných podnikateľov v oblasti vidieka od rozvíjania a zvyšovania ich podnikania nad určitú prahovú hodnotu. Vzhľadom na skutočnosť, že poľnohospodárske podniky sú tie, ktoré zabezpečujú potravinovú bezpečnosť, musí existovať určitá predvídateľnosť a efektívnosť v súvislosti s rozvojom podnikov v oblasti poľnohospodárstva. Stropovanie priamych platieb by malo byť založené na dobrovoľnom výbere v rámci členských štátov vrátane sumy, ktorá by mala predstavovať jeho hornú hranicu. Nový decentralizovaný model SPP prináša členským štátom veľa kontroly. Je však potrebné zaviesť mechanizmy na zabezpečenie rozumnej subsidiarity na úrovni členských štátov, aby sa zabránilo nerovným rozdielom a narušeniam vnútorného trhu.

4) POVINNÉ ROVNAKÉ PERCENTO SPOLUFINANCOVANIA V II. PILIERI

Je nevyhnutné stanoviť rovnaké percento spolufinancovania druhého piliera.

5) DEGRESIVITA PRIAMYCH PLATIEB - NÁRODNÉ OPATRENIE

V kontexte funkčného strategického plánu by mala byť schéma degresívnych platieb v kompetencii každého členského štátu.

6) DOBROVOĽNÁ VIAZANÁ PODPORA

Je potreba udržania a zvyšovania dobrovoľnej viazanej podpory, ktorá zohráva dôležitú úlohu pri udržiavaní poľnohospodárskych činností v citlivých sektoroch. Preto by sa táto platba mala byť udržiavaná na rovnakej úrovni.

7) SPRÁVNE VYMEDZENIE TERMÍNU "SKUTOČNÝ POĽNOHOSPODÁR"

Definícia pojmu "skutočný poľnohospodár" nadobudne veľký význam v kontexte novej SPP s cieľom zabezpečiť transparentné a rovnaké zaobchádzanie v poľnohospodárskej oblasti každého členského štátu z hľadiska vytvorenia praktického platobného systému. Definícia skutočného poľnohospodára bude ponechaná v kompetencii každého členského štátu, aby sa nadobudlo zabezpečenie spravodlivých a rovnakých podmienok hospodárskej súťaže pre všetkých európskych poľnohospodárov na jednotnom európskom trhu.

8) PRECÍZNE POĽNOHOSPODÁRSTVO A POĽNOHOSPODÁRSKA TECHNOLOGIA

Nová SPP by mala byť ambicióznejšia v podpore precíznych poľnohospodárskych nástrojov, akými sú

satelitné údaje, moderné vybavenie, senzorové siete a iné, podobné nástroje. Je nevyhnutné, aby SPP podporovala poľnohospodárov v procese inovácie poľnohospodárskej technológie. EÚ by mala podporovať hodnotenie rizík, ktoré by vyvážilo zachovanie životného prostredia s ekonomickými potrebami, aby sa zabezpečila lepšia produktivita v tejto oblasti.

9) OBEHOVÉ HOSPODÁRSTVO A UDRŽATEĽNÁ EKONOMIKA. VÝVOJ PRACOVNEJ SILY VO VIDIECKYCH OBLASTIACH. GENERAČNÁ OBMENA.

Je potrebné dosiahnuť lepšiu predvídateľnosť z hľadiska rozvoja poľnohospodárskych podnikov, výrobných systémov a trvalo udržateľného primárneho spracovania. Takéto opatrenie bude podporovať udržateľné investície na zabezpečenie integrovaných, konečných produktov do potravinárskeho priemyslu a kvalifikovanej pracovnej sily vo vidieckych oblastiach. Tieto opatrenia sú tiež potrebné na prilákanie mladej generácie do poľnohospodárstva a poskytovanie nových, súčasných technológií v sľubnom podnikateľskom prostredí. Prechodom na kruhovú ekonomiku a nie na tradičnú lineárnu ekonomiku sa podarí efektívnejšie využívať zdroje, čo najdlhšie ich udržiavať a čo najskôr ich obnovovať. Prechod vyžaduje stabilitu a predvídateľnosť na dlhodobej báze, pretože adaptácia je pomalá a efekt investícií, kým sa objaví, môže trvať dlho.

10) OPATRENIA NA OCHRANU ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA

Význam environmentálnych opatrení je v rámci SPP kľúčovým prvkom udržateľného poľnohospodárstva a riešenia nedostatku prírodných zdrojov. Na dosiahnutie cieľov udržateľnosti je však nevyhnutné, aby tieto opatrenia boli v rámci dvoch pilierov konzistentnejšie, menej zaťažujúce a flexibilnejšie.

Za účelom predstavenia našich požiadaviek toto vyhlásenie zašleme na adresu:

- Phil Hogan, komisár pre poľnohospodárstvo a rozvoj vidieka, Európska komisia;
- Adina-Ioana Valean, predsedníčka, výbor ENVI, Európsky parlament;
- Czesław Siekierski, predseda, výbor AGRI, Európsky parlament.